

Instytut Kultury
Willa Decjusza

WYDARZENIA ZREALIZOWANE PRZEZ INSTYTUT KULTURY WILLA DECJUSZA W 2021 ROKU, KTÓRE NAWIĄZYWAŁY DO IDEI WIELOKULTUROWOŚCI LUB PROPAGOWAŁY KULTURĘ MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH LUB ETNICZNYCH.

DEBATA „Sztuka, przemoc i płeć w debacie społecznej”

Instytut Kultury Willa Decjusza obok Fundacji 2Act oraz Stowarzyszenia Willa Decjusza był współorganizatorem projektu pt.: „Sztuka, przemoc i płeć w debacie społecznej”, którego celem była próba szerokiego spojrzenia na problem przemocy oraz stworzenie platformy porozumienia naukowców, humanistów i artystów. Głównym celem projektu było wypracowanie odpowiedzi na pytanie: czy sztuka i nauka są w stanie, na drodze konstruktywnego dialogu, edukować i zmienić sposób myślenia i działania? W ramach programu odbył się panel dyskusyjny w formule online, podczas którego każdy z uczestników przedstawił swoją interpretację tematu, w kontekście reprezentowanej przez siebie dziedziny, jak: sztuki plastyczne, muzyka, socjologia, publicystyka, zarządzanie kulturą.

KONCERT „Art and Violence”

Koncert – uroczyste prawykonania zwycięskich utworów 1. Międzynarodowego Konkursu Kompozytorskiego „Art and Violence” zrealizowany został we wnętrzach Willi Decjusza bezpośrednio po zakończeniu debaty oraz był transmitowany na żywo na profilach społecznościowych.

Napisane na trio fortepianowe prace kompozytorów: Tomasza Szczepanika z Polski (I nagroda) i Valentina Schaff’a z Niemiec (II nagroda) po raz pierwszy zostały wykonane przez Spółdzielnię Muzyczną Contemporary Ensemble.

VILLA ARTIS: MUZYKA ŚWIATA - cykl wydarzeń z okazji jubileuszu 25-lecia odnowienia zespołu pałacowego Willi Decjusza.

Motywnym przewodnim cyklu wydarzeń z okazji jubileuszu 25-lecia odnowienia renesansowego zespołu pałacowo-parkowego Willi Decjusza była muzyka świata. Projekt promował wielowymiarowość i bogactwo tradycji muzycznej różnych obszarów kulturowych oraz jej interpretatorów, w tym twórców budujących swoje artystyczne inspiracje w oparciu o badania i zainteresowania lokalnymi aspektami dziedzictwa. Wydarzeniami jubileuszowymi były międzynarodowe i zróżnicowane pod względem prezentacji oraz formy muzycznej koncerty o wysokich walorach artystycznych:

- „Podróżnik” w wykonaniu „Chóru w Kontakcie” pod batutą syryjskiego muzyka i kompozytora Wassima Ibrahima. Zespół w swojej działalności posługuje się muzyką jako uniwersalnym językiem porozumienia i przełamywania barier kulturowych, co zostało docenione m.in. poprzez przyznanie mu tytułu Krakowskiego Ambasadora Wielokulturowości A.D. 2019.

- Muzyka bałkańska w wykonaniu grupy **BalkanArtz**, która łączy elementy ludowe m.in. z rock’n’rollem, instrumenty etniczne z elektroniką oraz inspirowane są w swych kompozycjach utworami z różnych stron świata. Drugi człon nazwy zespołu nawiązuje do węgierskiego słowa „Arc”, które oznacza „twarz” – BalkanArtz, łącząc tradycyjne brzmienia z nowoczesnymi aranżacjami, ukazując słuchaczom nową twarz muzyki bałkańskiej.

- Wieczór afrykański, podczas którego duet: **Ablaye Badji z Senegalu oraz Ethan Smith z Republiki Południowej Afryki** zaprezentował utwory, które narodziły się z inspiracji tradycyjną muzyką ojczystych krajów artystów.

ART PIKNIK W WILLI DECJUSZA **Dni Wyszehradzkie, 1-4 lipca 2021**

„Art Piknik w Willi Decjusza” to cykliczne wydarzenie poświęcone prezentacji i przybliżaniu krakowianom różnorodności kulturowej naszego miasta oraz jego wielokulturowych korzeni. Realizacja Art Pikniku w jednej z ciekawszych przestrzeni Krakowa, założonej przez przybysza z dalekiej Alzacji, Niemca Justusa Ludwika Decjusza nawiązuje do charakteru miasta - otwartego i budującego swój kulturalny potencjał w oparciu o dziedzictwo przyjezdnych oraz bliskie kontakty z krajami Europy Środkowo-Wschodniej.

W 2021 roku Instytut Kultury Willa Decjusza z okazji 30. rocznicy powstania Grupy Wyszehradzkiej zorganizował Art Piknik poświęcony krajom należącym do V4. Willa Decjusza od lat jest bowiem członkiem wyszehradzkiej sieci organizacji animujących szereg inicjatyw kulturalnych i edukacyjnych, miejscem spotkań przyszłych przywódców regionalnych oraz centrum innowacyjnych rozwiązań.

Art Piknik, który odbył się w dniach 1-4 lipca 2021 prezentował kulturę krajów Grupy Wyszehradzkiej. We współpracy z licznymi instytucjami kultury został przygotowany program, ukazujący interesujące i wartościowe zjawiska w sztukach plastycznych, filmie, literaturze i muzyce Węgier, Czech, Słowacji i Polski.

W ramach Art Pikniku odbyły się następujące wydarzenia:

Spotkanie „Literacki Środek Europy”. W dyskusji prowadzonej przez Aleksandrę Hudymač udział wzięli: Pavol Rankov (Słowacja), Alena Mornštajnová (Czechy), Aleksander Kaczorowski (Polska) oraz Ferenc Czinki (Węgry) – stypendyści programów rezydencjalnych Willi Decjusza.

Koncert zespołu BalkanArtz łączącego tradycyjną muzykę z nowoczesnymi aranżacjami.

POSZTERRA - wędrowna wystawa plakatów z krajów V4

Z okazji 30 rocznicy nawiązania współpracy pomiędzy krajami Grupy Wyszehradzkiej Węgierska Akademia Sztuki zainicjowała zorganizowanie międzynarodowej wystawy plakatu pt. „PoszTerra”, której kuratorem został Krzysztof Ducki. Przekrojową wystawę stanowił niełatwy wybór prac trzech wybitnych artystów reprezentujących każdy z krajów Grupy Wyszehradzkiej. Obok dzieł mistrzów zaprezentowane zostały również projekty wybranych uczniów. Zestawione obok siebie prace autorów z Węgier, Polski, Czech i Słowacji przedstawiały historię projektowania plakatów kulturalnych o charakterystycznych cechach narodowych.

Plenerowa wystawa POSZTERRA prezentowana była w willi Decjusza od 1 lipca do 10 października.

„Botanical Dream no 11”

We wnętrzach Willi Decjusza można było zobaczyć autorską wystawę pt.: „Botanical Dream no 11”, gdzie zgromadzone zostały prace słowackiego twórcy Milana Lukáča. Obok subtelnych monotypii odwołujących się do wspomnień z dzieciństwa autor zaprezentował rzeźby z brązu i drewna, których tematem są formy roślinne. Milan Lukáč jest pracownikiem dydaktycznym na Wydziale Architektury i Designu Słowackiego Uniwersytetu Technicznego w Bratysławie oraz autorem wielu monumentalnych dzieł, pomników i miejsc pamięci.

Wystawa plenerowa „Wyszehrad to ludzie” z okazji 30-lecia Grupy Wyszehradzkiej na krakowskich Plantach. Wystawa podzielona na kilka obszarów tematycznych jak historia, kultura, ludzie, współpraca transgraniczna, edukacja, aspekty innowacyjności i solidarności miła na celu podkreślenie

roli społeczności tworzących V4 na różnych poziomach oraz ukazanie siły współpracy międzynarodowej w skali lokalnej i globalnej. Obecnie prezentowana na dziedzińcu Willi Decjusza.

Wystawa „Vaclav Havel. Polityka i Sumienie”

Ekspozycja przygotowana przez Czeskie Centrum w Warszawie pokazywała najważniejsze momenty z publicznej działalności Vaclava Havla powiązane z cytatami jego wypowiedzi. Przy okazji wystawy, we współpracy z Ambasadą Republiki Czeskiej w Polsce oraz Czeskim Centrum w Warszawie, odbyły się także w Willi Decjusza projekcje filmów dokumentalnych o Vaclavie Havlu.

KONCERT DLA UPAMIĘTNIENIA OFIAR GŁODÓW NA UKRAINIE

Jak co roku w Willi Decjusza odbył się uroczysty koncert dla upamiętnienia ofiar Głodów na Ukrainie (1921-1923, 1932-1933, 1946-1947). Dedykowane temu wydarzeniu kompozycje wykonała utalentowana pianistka Marianna Humetska. W programie znalazły się utwory Ludwiga van Beethovena oraz współczesnych ukraińskich kompozytorów. Wydarzenie odbyło się pod honorowym patronatem Konsula Generalnego Ukrainy w Krakowie.

PIĘKNO JEDNOŚCI – WYSTAWA

Z okazji 30. rocznicy Niepodległej Ukrainy we współpracy z Konsulatem Generalnym Ukrainy w Krakowie otworzona została wystawa zdjęć „Piękno jedności”. „Piękno jedności” to projekt połączenia tradycji kulturalnych i artystycznych między Ukrainą i Polską. Znani przedstawiciele świata polskiej kultury – aktorzy, dziennikarze, literaci zostali zaproszeni do udziału w sesji zdjęciowej, przygotowanej przez Stepana Rudyka, ukraińskiego fotografa mieszkającego w Polsce. Na zdjęciach wystąpili w autentycznych strojach z końca XIX i początku XX wieku reprezentujących różne regiony Ukrainy.

SPOTKANIE AUTORSKIE UŁADZIMIRA NIAKLAJEVA

W listopadzie 2021 Fundacja Kamunikat.org oraz Instytut Kultury Willa Decjusza zorganizowały w Willi Decjusza spotkanie z Uładzimirem Niaklajewajewem, jednym z najbardziej znanych współczesnych pisarzy białoruskich oraz aktywnym działaczem prodemokratycznym, przy okazji wydania jego nowej książki „Gai Ben Hinnom” („Ognista Gehenna”). Spotkaniu towarzyszył koncert Todara Vajciuškiewiča, białoruskiego muzyka, multiinstrumentalisty, kompozytora muzyki filmowej, barda.

PROGRAM ICORN

Program Rezydencjalny Międzynarodowej Sieci Miast Schronienia (International Cities of Refuge Network ICORN) ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa artystom, którzy z powodu prześladowań nie mogą swobodnie żyć i tworzyć we własnej ojczyźnie. W 2021 roku w ramach programu Instytut Kultury Willa Decjusza przyjął angolską pisarkę i aktywistkę – Aaiún Nin.

Więcej o programie:

<https://willadecjusza.pl/program-rezydencjalny-miedzynarodowej-sieci-miast-schronienia-icorn>

REZYDENCJA W RAMACH SCHOLARS AT RISK

SAR to międzynarodowa sieć instytucji akademickich i osób, której misją jest ochrona prześladowanych członków i członków społeczności uniwersyteckiej oraz promocja wolności akademickiej. Organizując tymczasowe miejsca pracy w instytucjach partnerskich SAR zapewnia bezpieczeństwo zagrożonym akademikom i akademikom, świadczy także usługi doradcze dla uczonych i instytucji goszczących, organizuje kampanie na rzecz więzionych czy represjonowanych badaczy i badaczek, monitoruje ataki na społeczność akademicką na całym świecie. W październiku 2021 Willa Decjusza przyjął w ramach programu SAR prof. Fulyę Atacan z Turcji. Turecka naukowczyni, poszukując możliwości badań i nauczania w bezpiecznym miejscu, uzyskała pomoc

międzynarodowej sieci Scholars at Risk i ode tego czasu, jako SAR Fellow gości w Krakowie. Organizatorami pobytu stypendystki SAR są Miasto Kraków, Instytut Kultury Willa Decjusza oraz Uniwersytet Jagielloński.

Więcej o programie:

<https://willadecjusza.pl/rezydencja-sieci-scholars-at-risk-sar>

PROGRAM REZYDENCJALNY KRAKOWA MIASTA LITERATURY UNESCO

Program rezydencjalny Krakowa Miasta Literatury UNESCO skierowany jest do pisarzy, poetów i tłumaczy z Miast Literatury należących do Sieci Miast Kreatywnych UNESCO. Ma na celu stworzenie szansy dla autorów i autorek do zaprezentowania ich pracy śródkowoeuropejskiej publiczności, wspieranie większej różnorodności w polskim i europejskim środowisku literackim oraz umożliwienie lokalnym twórcom nawiązania kontaktów z zagranicznymi pisarzami. Program jest realizowany jest we współpracy z KBF-em – instytucją kultury miasta Krakowa.

W 2021 w ramach programu w Willi Decjusza gościło dwóch stypendystów: Maarten van der Graaff z Holandii i Ostap Ukrainiets z Ukrainy.

Więcej o programie:

<https://willadecjusza.pl/program-rezydencjalny-krakowa-miasta-literatury-unesco>

WYSTAWA „MIĘDZY SŁOWAMI – MIĘDZY NARODAMI”

W ramach obchodów Roku Karla Dedeciusa jesienią 2021 została w Willi Decjusza zaprezentowana wystawa „Karl Dedecius. Między słowami – między narodami”. Otwarcie wystawy uświetniło wystąpienie dr Andrzeja Kałuży (Niemiecki Instytut Spraw Polskich w Darmstadt), poświęcone życiorysowi Karla Dedeciusa, a także prezentacja jubileuszowego albumu „Karl Dedecius. Inter verba – inter gentes”, o którym opowiedzieli jego twórcy: dr Ilona Czechowska (Fundacja im. K. Dedeciusa) oraz dr Ernest Kuczyński (Uniwersytet Łódzki).

NAGRODA IM. KARLA DEDECIUSA

Z okazji 100. urodzin Karla Dedeciusa Niemiecki Instytut Spraw Polskich (Deutsches Polen-Institut) we współpracy z Willą Decjusza ogłosiły wznowienie przyznawania Nagrody im. Karla Dedeciusa, dla polskich tłumaczy literatury niemieckojęzycznej oraz niemieckich tłumaczy literatury polskiej.

Nagroda nosząca imię nestora niemieckich tłumaczy literatury polskiej oraz zasłużonego pośrednika między Polską a Niemcami Karla Dedeciusa zostanie przyznana 20 maja 2022 r. w Darmstadt. Laureaci – tłumacz polski i tłumacz niemiecki – zostaną wyróżnieni za wybitne osiągnięcia translatorskie, a tym samym za pracę na rzecz porozumienia między Polakami i Niemcami. Laureaci nagrody otrzymają honorarium w wysokości 10 tys. euro oraz pobyt rezydencjalny w Willi Decjusza w Krakowie.

FESTIWAL WIELOKULTUROWY

Instytut Kultury Willa Decjusza był partnerem edycji Festiwalu Wielokulturowego – Nowi Krakowianie 2021, organizowanego przez Stowarzyszenie Willa Decjusza i Fundację Internationaler Bund Polska operatora Centrum Wielokulturowego w Krakowie przy wsparciu finansowym Miasta i Otwartego Krakowa.

Festiwal Wielokulturowy ma na celu przybliżenie sylwetek obcokrajowców mieszkających na terenie Krakowa i prowadzących tu swoją działalność, jak również jest okazją do zaprezentowania kultur różnych krajów. W 2021 Festiwal trwał od 23 września 2021 roku do 3 października 2021 i obejmował szereg aktywności o charakterze artystycznym i edukacyjnym. W ramach Festiwalu odbywały się m.in. prelekcje, warsztaty antydyskryminacyjne, spacer z przewodnikiem po Krakowie dla dzieci i dorosłych, ukazujące wielokulturowe oblicze miasta, Okrągły Stół czyli debata pt. "Wielokulturowość w miastach Europy", warsztaty muzyczne z Wassimem Ibrahimem, warsztaty taneczne Afro Dance, plebiscyt na najlepszą restaurację w Krakowie prowadzoną przez obcokrajowców, wieczorki językowe z native speakerami (język włoski, ukraiński, rosyjski, francuski), warsztaty kulinarne i akcje społeczne.

W czasie Festiwalu miała też swój finał akcja „Biblioteka Wielokulturowa”, podczas której zostały przekazane Bibliotece Kraków książki, подарowane przez Konsulaty, instytucje kultury, wydawnictwa, zasilając i poszerzając biblioteczne zbiory obcojęzyczne oraz z literaturą tłumaczona na język polski.

LABORATORIUM DZIEDZICTWA / HERITAGE LAB

W ramach 19. edycji Letniej Szkoły Wyszehradzkiej organizowanej w lipcu 2021 przez Stowarzyszenie Willa Decjusza IKWD zorganizował spotkanie warsztatowe Laboratorium Dziedzictwo Kulturowe. Podczas Laboratorium kilkunastu uczestników, młodych liderów z krajów takich jak: Węgry, Słowacja, Czechy, Ukraina, Gruzja, Azerbejdżan i Polska pod okiem mentora z The Audience Agency Jonathana Goodacre zgłębiało wiedzę i zdobywało nowe kompetencje z zakresu rozwoju publiczności (audience development) oraz nowoczesnych metod z zakresu zarządzania kulturą i dziedzictwem.